

הזימור השבועי

בספר הקדוש

תומר דבורה

כפי שנמסר בקצרה מדי שבוע על ידי
מורנו הגאון רבי מאיר סנדר שליט"א
מו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א, מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

תומר דבורה – המדה הראשונה: "מי אל כמוך" | ב' אלול תשפ"ה | שיעור וגליון מס' 1

פתיחה:

היום נתחיל בעז"ה את הספר הקדוש "תומר דבורה" של המקובל הקדוש ר' משה קורדובר זיע"א (נפטר בשנת ש"ל – לפני 455 שנה ומנוחתו כבוד בבית העלמין העתיק בעיר צפת ליד מקום מנוחת רבינו האריז"ל זיע"א זיע"א) שעל הספר הזה אמר הרמ"ק ר' חיים מצאנז זיע"א [מגדולי גאוני וצדיקי הדורות לפני במאה החמישים שנה] שהלימוד בו הוא סגולה להינצל מהמחלה הנוראה, וכן היה מורה מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל, והביאור בזה נראה שהיותו והספר הקדוש הזה עוסק בעניין החליכה שלנו בדרכי הבורא יתברך, וממילא מי שהולך בדרכיו מוגיע אל השלימות הנמורה וניצל מכל פגע, וממילא זה גם סגולה למחלה נוראה זו הי.

היום נלמד בעז"ה את ההקדמה ואת המידה הראשונה של י"ג מידות של החמים ומה אנחנו לומדים ממידה זו:

פרק א – [האדם ראוי שיתדמה לקונו]

האדם ראוי שיתדמה לקונו ואז יהיה בסוד הצורה העליונה צלם ודמות, שאילו ידמה בגופו ולא בפעולות הרי הוא מכויב הצורה ויאמרו עליו צורה נאה ומעשים פגורים. שהרי עיקר הצלם והדמות העליון הן פעולותיו, ומה יועיל לו היותו בצורה העליונה דמות תבנית אבריו ובפעולות לא יתדמה לקונו. לפיכך ראוי שיתדמה אל פעולות הכתר שהן י"ג מידות של רחמים עליונות. ורמוזות בסוד הפסוקים (מיכה ג, יח) מי אל כמוך. ישוב וירחמנו. תתן אמת. אם בן ראוי שתמצאנה בו י"ג מידות אלה.

ונבאר בלשון פשוטה: ה' ברא את האדם כדמותו וכצלמו, וכמו שאמר **הכתוב (בראשית):** "בצלם אלהים ברא אותנו", **עוד כתוב (שם):** "נעשה אדם כצלמנו כדמותנו", ולכן אף **שכתב הרמב"ם** שאין לה' יתברך צורת הגוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף ואין לו שום דמיון כלל עכ"פ עדין האדם הוא כדמות קונו, ואילו יהיה כדמות קונו לבד ולא במעשיו אשר הוא פועל ועושה, יאמרו כולם: "ראו אדם זה! שנראה כדמות קונו ומעשיו כה כעורים ורעים!" ולכן יש לו לאדם להידמות לקונו גם במעשיו ובפעולותיו, ומעשיו ופעולותיו כתובים ב"ג מידות של רחמים **הכתובים בפסוקים (פ' כי תשא).**

ועכשיו נפרש אותן הפעולות י"ג שראוי שתתיינה בו:

הא' – מי אל כמוך

מורה על היות הקדוש ברוך מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכולהו רעיון. הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקיים מפני עליון השופע עליו, והרי תמצא שפעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו, עם היות שהאדם חטא בפניו שהוא לא מנעו ממנו כלל אלא סבל הקדוש ברוך הוא עלבון פנה להיות משפיע בו פני תנועות אבריו, והוא מוציא אותו פני באותו רגע בהטא ועזן ומקשים ותקדוש ברוך הוא סובל.

ונבאר: האדם בכל חייו משתמש בכוח שנותן לו ה' יתברך ומשפיע בו שפע כל הזמן, ואלמלא נעצר השפע הזה הוא היה מת ולא היה יכול לעשות כלום, וממילא ה' משפיע את השפע תמיד על האדם וגם כשהוא עושה עבירות והוטא ויכול הקב"ה למנוע אותו מזה ע"י שייקח ממנו הכוחות שלו, אינו עושה כן אלא סובל עלבון ושותק, והסיבה לזה כדי שלא לשלול את הבחירה מהאדם, אך אין זה סותר שאינו מקיים באותו הזמן רצון ה' יתברך ואעפ"כ ניתן בו כוח ממנו יתברך, ושמו תאמר שאינו יכול למנוע ממנו – ממשיך רבינו:

ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב שהוא ח"ו שהרי כבחו פרנע כמיקרא לנפש ידיו ורגליו פגין שעשה לירבעם, ועם כל זאת שהפך בידו להקויר הפך הנשפע שהוא והיה לו לומר פגין שאמה חטא נגדי תהטא בשלף לא בשלי, לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון, והשפיע הפך והטיב לאדם טובו.

ונבאר: בנביא מסופר על ירבעם בן נבט שניגש אל המזבח, וייבש הקב"ה את ידיו ורגליו והם התייבשו ועמדו ולא יכול היה להקריב, וזה דוגמא שהקב"ה כן יכול לייבש את ידיו ורגליו של האדם ולא יחטא, ומה שאינו עושה כן הוא בגלל הבחירה שהוא עצמו גור שתהיה בחירה לאדם וכן"ל, ואעפ"כ אינו עושה כן, וזה גדלות עצומה, **ונראה לבאר** שאצל ירבעם בן נבט הוא ייבש את ידיו כיון שהיה זה מעשה כללי הנוגע לכלל ישראל, ובכח"ג שולל הקב"ה הבחירה לפעמים **וכמו שהאריך בזה בספח"ק "דרך ח"**, ואכמ"ל **וכדאיתא במשנה (אבות):** "ירבעם בן נבט חטא והחטיא את הרבים", עיי"ש, ולכן נשלל לו הבחירה במעשה זה.

הרי זה עלבון וסבכלנות מה שלא יספר ועל זה קוראים מלאכי השרת להקדוש ברוך הוא מלך עליון והינו אומרו מי אל כמוך, אמה אל פעל הסד המטיב, אל פעל פני לנפם ולקסם את שלף, ועם כל זאת אמה סובל ונעלב עד ישוב בתשובה.

ומה אנחנו לומדים מזה?

הרי זו מדה שצריך האדם להתנהג בה רצוני הפכלנות וכן היותו נעלב אפילו למדרגה זו ועם כל זאת לא יאספ מוכתו מן הפסוק:

ביאור: אנחנו יש לנו ללמוד ממידה זו ב' דברים: א. **סבלנות** = להיות סבלניים ולסבול זה את זה ולא לבעוס זה על זה. ב. **להיות נעלב** = והיינו שגם כשהאדם סובל מוזלתו יש לו להיטיב עמו ולעשות לו טובות הלאה וכך הוא מתדבק בדרכי הבורא יתברך, ובמידה זו, ואולי על זה רמזו חז"ל **באומרו:** "הנעלבים ואינם עולבים וכו'" עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש בגבורתו" כי בכך הם נהיים אוהבים של הקב"ה כי הם מתדבקים בדרכיו, וביחוד במידה זו.

ייתן ה' שנזכר לכל הרפואות והישועות! אמן!